

Investigating and Evaluating the State of Academic Self-Efficacy with the Desirability Technique (A Case Study of Mazandaran University of Science and Technology)

Maryam Ghasemi Guderzi¹, Maryam Taghvaei Yazdi², Shaban Heydari^{3*}

1 Master, Department of Psychology, Department of Psychology, Mazandaran University of Science and Technology, Babol, Iran

2 Associate Professor, Department of Educational Management, Islamic Azad University, Sari Branch, Sari, Iran

3 Assistant Professor, Department of Psychology, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran

* **Corresponding author:** shaban.haydari17@yahoo.com

Received: 2023-11-27

Accepted: 2024-01-09

Abstract

Background and purpose: academic self-efficacy is a set of individual beliefs about academic competence, perseverance and motivation, which shows the individual's confidence in his ability to complete academic assignments. Academic self-efficacy can have a significant impact on the academic success of students and the progress of the educational system. The current research was conducted with the aim of investigating and evaluating the state of academic self-efficacy with the academic desirability technique.

Research method: The current research was descriptive-survey. The statistical population includes all students working in Mazandaran University of Science and Technology in the first semester of the academic year 1402-1401, who were selected by stratified random sampling method in the number of 335 people. In order to collect data, a standard educational self-efficacy questionnaire was used. To analyze the data, Kolmogorov-Smirnov, Yeoman-Whitney and Wilcoxon tests were used with the help of SPSS21 software.

Results: showed that the academic self-efficacy of students is relatively favorable. Also, there is a significant difference between the academic self-efficacy of students with the variables of gender, age, educational level at the 95% confidence level. However, there is no significant difference between students' academic self-efficacy and academic semester variable. The findings of this research showed that the academic self-efficacy of students is relatively favorable.

Conclusion: Managers and planners of Mazandaran University of Science and Technology should consider organizing workshops and training courses, creating a supportive environment, paying attention to collective, group and team work among students, scientific and recreational tours to strengthen students' self-efficacy

Keywords: Academic self-efficacy, Assessment, Utility technique, Students

© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Heydari, Sh. (2023). Investigating and Evaluating the State of Academic Self-Efficacy with the Desirability Technique (A Case Study of Mazandaran University ...). *JNACE*, 5(3): 34-44.

بررسی و ارزیابی وضعیت خودکارآمدی تحصیلی با تکنیک مطلوبیت (مطالعه موردی دانشگاه علوم و فنون مازندران)

مریم قاسمی گودرزی^۱، مریم تقوایی یزدی^۲، شعبان حیدری^{۳*}

^۱ کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی، دانشگاه علوم و فنون مازندران، بابل، ایران
^۲ دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران
^۳ استادیار، گروه روانشناسی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران
 * نویسنده مسئول: shaban.haydari17@yahoo.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۱۰/۱۹

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۹/۰۶

چکیده

زمینه و هدف: خودکارآمدی تحصیلی مجموعه‌ای از باورهای فردی در مورد شایستگی تحصیلی، پشتکار و انگیزه است که نشان دهنده اعتماد فرد به توانایی خود برای انجام تکالیف تحصیلی است. خودکارآمدی تحصیلی می‌تواند تأثیر بسزایی در موفقیت تحصیلی دانشجویان و پیشرفت نظام آموزشی داشته باشد. پژوهش حاضر با هدف بررسی و ارزیابی وضعیت خودکارآمدی تحصیلی با تکنیک مطلوبیت تحصیلی انجام شده است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر توصیفی-پیمایشی بوده است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان شاغل در دانشگاه علوم و فنون مازندران در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای (بر اساس مقطع)، به تعداد ۳۳۵ نفر انتخاب شدند. به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استاندارد خودکارآمدی تحصیلی استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های کولموگروف - اسمیرنوف، یومن ویتنی و ویلکاکسون به کمک نرم‌افزار SPSS21 استفاده شده است.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان در وضعیت نسبتاً مطلوب می‌باشد. همچنین بین خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان با متغیرهای جنسیت، سن، مقطع تحصیلی تفاوت معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد وجود دارد. اما بین خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان با متغیر ترم تحصیلی تفاوت معناداری وجود ندارد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان در وضعیت نسبتاً مطلوب می‌باشد.

نتیجه‌گیری: مدیران و برنامه‌ریزان دانشگاه علوم و فنون مازندران بایستی تشکیل کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی، ایجاد محیطی حمایت‌گرا، توجه به کارهای جمعی، گروهی و تیمی بین دانشجویان، تورهای علمی و تفریحی جهت تقویت خودکارآمدی دانشجویان را مورد توجه قرار دهند.

واژگان کلیدی: خودکارآمدی، ارزیابی، تکنیک مطلوبیت، دانشجویان

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شيوه استناد به این مقاله: حیدری، ش (۱۴۰۲) بررسی و ارزیابی وضعیت خودکارآمدی تحصیلی با تکنیک مطلوبیت (مطالعه موردی دانشگاه علوم و فنون مازندران). فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۵ (۳): ۳۴-۴۴.

خودپنداره دارد و دستیابی به خودسازگاری جنبه زندگی خودکارآمدی است که نقش مهمی در تحصیلات دارد [۶]. خودکارآمدی تصویری، به عنوان قضاوت شخص از قابلیت‌ها و توانایی‌هایش برای انجام یک فعالیت خاص به منظور دستیابی به یک نتیجه‌ی خاص تعریف می‌شود. سطوح خودکارآمدی می‌تواند، انگیزش را افزایش یا کاهش دهد [۷]. خودکارآمدی رفتار را از چهار فرآیند شناختی، انگیزشی، عاطفی و انتخابی تحت تأثیر قرار می‌دهد. از نظر شناختی درک فرد برخوردار از خودکارآمدی از یک تکلیف با شرایط سخت به شکل تسلط بر شرایط چالشی است نه آسیبی که لازم است از آن بگریزد. از منظر انگیزشی فرد برخوردار از خودکارآمدی تحصیلی بالاتر، برای حل مشکلات و عبور از موانع و چالش‌های پیشرو تلاش و مداومت بیشتری از خود نشان می‌دهد که این مداومت و کوشش احتمال شکست را کاهش و احتمال پیروزی را که منجر به سرزندگی می‌شود افزایش می‌دهد. بندورا خودکارآمدی را اعتماد فرد به توانایی خود در موفقیت و کسب نتیجه مطلوب در شرایطی مشخص تعریف کرده و آن را تعیین کننده میزان تلاش، پایداری و دوام افراد در مقابله با موانع و تجربه‌های نامطلوب دانسته است [۸]. در میان ابعاد مختلف خودکارآمدی، بعد خودکارآمدی تحصیلی متغیری مهم به شمار می‌رود، چرا که با کوشش و پافشاری در انجام تکلیف، به کارگیری راهبردهای شناختی و فراشناختی، خودسازماندهی، پایداری در رویارویی با دشواری‌ها، گزینش رشته و مانند این‌ها تأثیر خود را در جنبه‌های گوناگون زندگی تحصیلی دانش‌آموزان بر جای می‌گذارد [۹]. خودکارآمدی تحصیلی مجموعه‌ای از باورهای فردی در مورد شایستگی تحصیلی، پشتکار و انگیزه است که نشان دهنده اعتماد فرد به توانایی خود برای انجام تکلیف تحصیلی است. سطح بالای خودکارآمدی تحصیلی منجر به میانگین نمرات بالاتر و پایداری برای تکمیل تکلیف می‌شود در نتیجه دانشجویانی که خودکارآمدی تحصیلی بالاتری دارند، راهبردهای یادگیری سودمندتری را به کار برده و در نهایت، کارکرد بهتری خواهند داشت [۱۰]. خودکارآمدی تحصیلی، به عنوان قابلیت درک دانش‌آموزان از توانمندی‌های خود در انجام تکالیف لازم برای رسیدن به هدف‌های تحصیلی تعریف شده است [۱۱] که به یک باور تبدیل شده و بر رفتار فرد بر اساس تفکر، احساس و انگیزش تأثیر گذاشته و از طریق عملکرد شخصی، اقناع کلامی یا اجتماعی، یادگیری جانشینی، حالات و واکنش‌های فیزیولوژیکی و عاطفی ایجاد می‌شود. فراگیران دارای باورهای خودکارآمدی تحصیلی در مقایسه با فراگیران فاقد خودکارآمدی تحصیلی، به دلیل استفاده از روش‌های مقابله انطباقی در مواجهه با موقعیت‌های تنیدگی‌زا در موقعیت‌های

نظام آموزش عالی به عنوان نظام پرورش نیروی انسانی متخصص و تولید کننده دانش نقش مهمی در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هر کشور دارد. این نقش به ویژه در توسعه انسانی کارآموده کشورها و پرورش افراد متخصص انکارناپذیر است. در این راستا اهداف آموزش عالی در دو طبقه کلی دسته‌بندی می‌شوند، انتقال دانش و مهارت‌های حرفه‌ای به نسل جدید، به عبارت دیگر، کمک به یادگیرندگان جهت به دست آوردن بهترین نتایج تحصیلی، و تقویت ارزش‌ها، اصول یادگیرندگان، با توجه به هدف دوم، دانشگاه‌ها ملزم هستند شرایطی را فراهم کنند تا یادگیرندگان به شفافیت، مسئولیت‌پذیری، تصمیم‌گیری متعهد و خودکارآمد باشند. خودکارآمدی عبارت است از باورهای شخص در مورد توانایی‌هایش برای اتخاذ سطوح انتخابی عملکرد که راهنما و شکل‌دهنده رویدادهای مؤثر بر زندگی فرد می‌باشد. این باورها موجب تأثیرگذاری بر شیوه تفکر، احساس، انگیزش یا رفتار فرد نیز می‌گردند. احساس قوی خودکارآمدی موجب بهبود دیدگاه‌های مثبت فردی و مشارکت بهتر فرد در انجام فعالیت‌ها، تنظیم اهداف و تعهد کاری می‌گردد [۶]. خودکارآمدی نشان‌دهنده انتظارات کلی است که یادگیرنده در مورد خود شکل می‌دهد و معتقد است که موفقیت او را به ارمغان خواهد آورد، این باور عزت نفس و اراده او را افزایش می‌دهد [۲]. تعبیرهای شناختی ما از موفقیت‌ها و شکست‌هایمان بر باورهای خودکارآمدی بعدی ما تأثیر می‌گذارد، خودکارآمدی تحصیلی به طور خاص به معنای قضاوت یادگیرنده درباره توانایی‌اش برای دستیابی موفقیت‌آمیز به اهداف آموزشی است [۳]. خودکارآمدی در چارچوب نظری شناختی-اجتماعی بر این موضوع تأکید که انسان می‌تواند بر آنچه انجام می‌دهد تأثیرگذار باشد و کارایی خود را بهبود ببخشد [۴]. بندورا^۱ همچنین بیان می‌کند که در این مفهوم افراد، خود سازماندهی، بازداری، خودتنظیمی و خوداندیشی دارند. با این دیدگاه می‌توان بیان نمود که خودکارآمدی بر رفتار و اهداف شخص اثر می‌گذارد [۵]. خودکارآمدی سازهای سلسله مراتبی است که می‌تواند تأثیر مثبتی بر دانشجویان بگذارد و خودکارآمدی متعلق به دانشجویان باشد. با افزایش اعتماد به نفس دانش‌آموزان، تصمیم‌گیری و انتخاب برای دانش‌آموزان آسان‌تر است. دانشجویانی که از خودکارآمدی خوبی برخوردارند تمایل دارند با پشتکار و به خوبی کار کنند در حالی که دانشجویان با خودکارآمدی پایین تمایل دارند از کارهای دشوار اجتناب کنند. بندورا توضیح می‌دهد که خودکارآمدی باوری است که دارای توانایی پردازش و انجام اقداماتی برای دستیابی به اهدافی است که ارتباط نزدیکی با

پیشرفت، هیجان‌ات منفی کمتری تجربه می‌کنند، از نقصان انگیزش کمتر رنج می‌برند و سطح بالاتری از شاخص‌های بهزیستی را نشان می‌دهند. همچنین خودکارآمدی تحصیلی باعث افزایش سازگاری تحصیلی، خوشبینی، انعطاف‌پذیری در مواجهه با مشکلات می‌شود [۱۲]. دانشجویان خودکارآمد به یادگیری خود اهمیت داده و تلاش می‌کنند تا بر موانع تحصیلی فائق آیند، بنابراین خودکارآمدی عاملی است که می‌تواند با ارتقاء موفقیت‌های تحصیلی فراگیران در مواجهه با فشارهای تحصیلی باعث سرزندگی تحصیلی هرچه بیشتر آنان شود [۱۳]. خودکارآمدی بر بسیاری از جنبه‌های زندگی مثل تلاش و پایداری در رویارویی با مسائل چالش برانگیز تأثیر می‌گذارد و موجب بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان می‌شود [۱۴]. افراد با خودکارآمدی بالا، در تعیین اهداف، ایجاد سازوکارهای شناختی قوی برای کسب دانش، برخورد با چالش‌های تحصیلی، و مقاومت در برابر شرایط دشوار بهتر عمل کرده و اشتیاق تحصیلی بیشتری دارند [۱۵]. از آنجا که بسیاری از دانشجویان در طول تحصیل خود احساس خودکارآمدی نمی‌کنند، بنابراین یادگیری آن‌ها سرشار از احساسات حقارت و بی‌کفایتی است [۱۶]. پژوهش‌های اخلاقی و ورزشی [۱۷] نشان داده است که نقش خودکارآمدی در تاب‌آوری قوی‌تر از حمایت اجتماعی است. این بدان معنی است که خودکارآمدی به عنوان یکی از اصلی‌ترین عامل‌ها در شکل‌گیری تاب‌آوری است. یافته‌های یادآور و همکاران [۱۸] نشان داد که خودکارآمدی می‌تواند تاب‌آوری افراد را پیش‌بینی کند و افزایش خودکارآمدی در مقاومت‌سازی افراد تأثیر دارد. جانگ^۴ و همکاران [۱۹] نشان دادند که افراد با خودکارآمدی و خودتنظیمی بالا تکالیف دشوار را چالش‌هایی قلمداد می‌کنند که می‌توانند با سرسختی بیشتری بر آن مسلط شوند. بنابراین، نقش خودکارآمدی به عنوان یک متغیر روانشناختی، در برخورد فرد با مسائل زندگی بسیار حائز اهمیت است. پژوهش صفاری و همکاران [۱] نشان داد که عواملی همچون سن، مقطع و معدل تحصیلی با خودکارآمدی همبستگی مثبت و معنی‌داری دارد. تمنائی‌فر و همکاران [۲۰] در پژوهشی نشان دادند که خودتنظیمی، خودکارآمدی و تاب‌آوری با سرزندگی تحصیلی رابطه مثبت معناداری دارند. و وضعیت میانگین خودکارآمدی دانشجویان در حد متوسط به بالاست. میرزایی علویجه [۲۱] در پژوهشی میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه نشان دادند که سن بالاتر، متأهل بودن، مقطع تحصیلی بالاتر پیش‌بینی‌کننده‌های معناداری برای خودکارآمدی تحصیلی بالاتر است. یکانی و همکاران [۲۲] نشان دادند که سرزندگی تحصیلی به واسطه خودکارآمدی تحصیلی بر خلاقیت شناختی اثر دارد، از این رو

آگاهی روان‌شناسان، مشاوران و سایر متخصصان از این متغیرها جهت ارتقای خلاقیت شناختی دانشجویان می‌تواند کمک‌کننده باشد. پژوهش یزدانی و همکاران [۲۳] نشانگر تأثیر مثبت فرهنگ دانشگاه بر خودکارآمدی تحصیلی و نیز خودکارآمدی تحصیلی بر گرایش به یادگیری مادام‌العمر بود. همچنین، فرهنگ دانشگاه با واسطه خودکارآمدی تحصیلی گرایش به یادگیری مادام‌العمر را پیش‌بینی کرد. کاویانی و همکاران [۲۴] در پژوهشی نشان دادند که رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی و کیفیت زندگی مثبت و معنی‌دار است. پژوهش آزن‌دک [۲۵] نشان داد که بین خوش‌بینی تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی با مشغولیت تحصیلی در دانشجویان رابطه وجود دارد. صیادی و همکاران [۲۶] در پژوهشی نشان دادند که بین خودکارآمدی تحصیلی و انسجام خانوادگی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. این پژوهش در صدد است به سوالات زیر پاسخ دهد:

- ۱- وضعیت خودکارآمدی تحصیلی در میان دانشجویان دانشگاه علوم و فنون مازندران چگونه است؟
- ۲- آیا بین خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان بر حسب متغیرهای جنسیت، سن، ترم‌های تحصیلی، مقطع، تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش

این پژوهش براساس هدف، کاربردی و از حیث شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه علوم و فنون که طبق آمار در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، به تعداد ۲۶۰۰ نفر بوده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۳۵ نفر محاسبه، به صورت تصادفی طبقه‌ای (براساس مقطع) انتخاب شدند. معیار ورود به پژوهش اشتغال به تحصیل بودن در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بوده است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه استاندارد خودکارآمدی تحصیلی با ۳۲ سوال بوده است [۲۷]. روایی این پرسشنامه توسط خبرگان مورد تایید قرار گرفت. برای بررسی پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده و مقدار آن ۰/۹۱ محاسبه گردید. این پرسشنامه‌ها در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی‌نظم، موافقم و کاملاً موافقم) طراحی و تنظیم شده و به ترتیب از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های کولموگوروف - اسمیرنوف، مطلوبیت (از ۱ تا ۲/۳۳ کمترمطلوب تا ۲/۳۳ تا ۳/۶۶ نسبتاً مطلوب، ۳/۶۶ تا ۵ مطلوب)، یومن ویتنی، ویلکاکسون به کمک نرم‌افزار آماری SPSS21 استفاده شده است.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش نشان داد که تعداد ۱۷۲ نفر از مشارکت کنندگان دختر و ۱۶۳ نفر پسر، تعداد ۲۲۶ نفر از پاسخگویان بین سنین ۲۱-۱۹ سال، تعداد ۷۸ نفر از پاسخگویان بین سنین ۲۴-۲۲ سال، تعداد ۶ نفر از پاسخگویان بین سنین ۲۷-۲۵ سال، تعداد ۲۵ نفر از پاسخگویان سن بیش از ۲۸ سال داشته‌اند، تعداد ۳۰۷ نفر در مقطع تحصیلی کارشناسی، تعداد ۴۴ نفر در مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد، تعداد ۴ نفر در مقطع تحصیلی دکتری، تعداد ۱۳۹ نفر ترم تحصیلی ۱-۲، تعداد ۹۴ نفر در ترم تحصیلی ۳-۴، تعداد ۴۷ نفر ترم تحصیلی ۵-۶، در ترم تحصیلی ۸-۷، تعداد ۲۹ نفر در ترم تحصیلی ۸ به بالا بوده‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهد با توجه به اینکه سطح معناداری برای متغیر خودکارآمدی $pvalue < 0/05$ محاسبه شده است، لذا داده‌ها از توزیع غیرنرمال پیروی می‌کنند و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، استفاده از آزمون‌های آماری ناپارامتریک مجاز است.

جدول ۱: آزمون کولموگروف - اسمیرنوف (نرمال بودن توزیع داده‌ها)

متغیر	آماره آزمون	سطح معناداری
سطح معناداری	۰/۶۱	۰/۰۴

$Pvalue < 0/05$

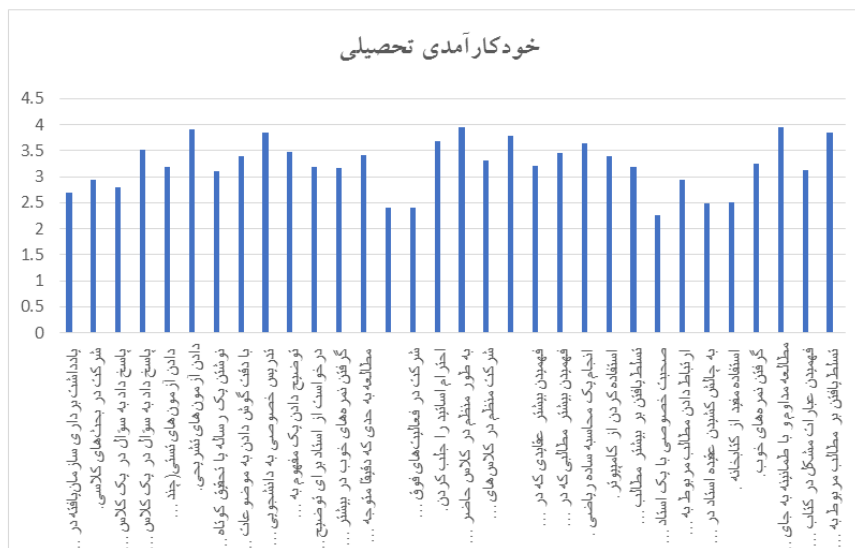
نتایج یافته‌های جدول شماره ۱، نشان داد که گویه‌های خودکارآمدی تحصیلی، (دادن آزمون‌های تشریحی، تدریس خصوصی به دانشجویی دیگر، احترام اساتید را جلب کردن، به طور منظم در کلاس حاضر شدن، ایجاد این تفکر در استاد، که شما به کلاس درس توجه دارید، استفاده کردن از کامپیوتر،

مطالعه مداوم و با طمانینه به جای با شتاب یاد گرفتن، تسلط یافتن بر مطالب مربوط به درسی که آن را دوست ندارید)، در وضعیت مطلوب، گویه‌های (یادداشت برداری سازمان‌یافته در هنگام سخنرانی دیگران، شرکت در بحث‌های کلاسی، پاسخ داد به سؤال در یک کلاس درس بزرگ، پاسخ داد به سؤال در یک کلاس درس کوچک، دادن آزمون‌های تستی (چند گزینه‌ای، صحیح/غلط یا جور کردنی)، نوشتن یک رساله یا تحقیق کوتاه با کیفیت بالا، با دقت گوش دادن به موضوعات مشکل در خلال سخنرانی، توضیح دادن یک مفهوم به دانشجویی دیگر، درخواست از استاد برای توضیح دادن مجدد مفهومی که آن را به درستی نفهمیده‌اید، گرفتن نمره‌های خوب در بیشتر کلاس‌ها، مطالعه به حدی که دقیقاً متوجه مطلب شوید، شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه (ورزشی، هنری)، شرکت منظم در کلاس‌های مربوط به یک درس کسل‌کننده، فهمیدن بیشتر عقایدی که در کتابتان می‌خوانید، فهمیدن بیشتر مطالبی که در کلاس درس مطرح می‌شوند، انجام یک محاسبه ساده ریاضی، تسلط یافتن بر بیشتر مطالب مربوط به درس محاسباتی، ارتباط دادن مطالب مربوط به یک درس به مطالب دروس دیگر، به چالش کشیدن عقیده استاد در کلاس درس، استفاده مفید از کتابخانه، گرفتن نمره‌های خوب، فهمیدن عبارات مشکل در کتاب درسی)، در وضعیت نسبتاً مطلوب و (گویه‌های شرکت در انتخابات انجمن دانشجویی، صحبت خصوصی با یک استاد به منظور آشنا شدن با او، در وضعیت کمتر مطلوب بوده‌اند). در نهایت خودکارآمدی در میان دانشجویان دانشگاه علوم و فنون مازندران در وضعیت نسبتاً مطلوب می‌باشد (جدول شماره ۲).

جدول ۲: وضعیت موجود گویه‌های خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان

گویه‌ها	میانگین \pm انحراف معیار	وضعیت
۱- یادداشت برداری سازمان‌یافته در هنگام سخنرانی دیگران.	۲/۱۴ \pm ۶۹/۱۴	نسبتاً مطلوب
۲- شرکت در بحث‌های کلاسی.	۲/۱۳ \pm ۹۴	نسبتاً مطلوب
۳- پاسخ داد به سؤال در یک کلاس درس بزرگ.	۲/۲۲ \pm ۷۹	نسبتاً مطلوب
۴- پاسخ داد به سؤال در یک کلاس درس کوچک.	۳/۰۳ \pm ۵۲	نسبتاً مطلوب
۵- دادن آزمون‌های تستی (چند گزینه‌ای، صحیح/غلط یا جور کردنی).	۳/۱۷ \pm ۱۹	نسبتاً مطلوب
۶- دادن آزمون‌های تشریحی.	۳/۰۵ \pm ۹۱	مطلوب
۷- نوشتن یک رساله یا تحقیق کوتاه با کیفیت بالا.	۳/۱۶ \pm ۰۱	نسبتاً مطلوب
۸- با دقت گوش دادن به موضوعات مشکل در خلال سخنرانی	۳/۰۶ \pm ۰۴	نسبتاً مطلوب
۹- تدریس خصوصی به دانشجویی دیگر.	۳/۳۹ \pm ۸۵	مطلوب
۱۰- توضیح دادن یک مفهوم به دانشجویی دیگر.	۳/۱۰ \pm ۴۸	نسبتاً مطلوب
۱۱- درخواست از استاد برای توضیح دادن مجدد مفهومی که آن را به درستی نفهمیده‌اید.	۳/۲۳ \pm ۱۹	نسبتاً مطلوب

وضعیت	میانگین \pm انحراف معیار	گویه ها
نسبتاً مطلوب	3/17 \pm 1/10	۱۲- گرفتن نمره‌های خوب در بیشتر کلاس‌ها.
نسبتاً مطلوب	3/42 \pm 1/00	۱۳- مطالعه به حدی که دقیقاً متوجه مطلب شوید.
کمترمطلوب	2/04 \pm 1/19	۱۴- شرکت در انتخابات انجمن دانشجویی.
نسبتاً مطلوب	2/41 \pm 1/38	۱۵- شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه (ورزشی، هنری).
مطلوب	3/68 \pm 1/07	۱۶- احترام اساتید را جلب کردن.
مطلوب	3/96 \pm 1/20	۱۷- به طور منظم در کلاس حاضر شدن.
نسبتاً مطلوب	3/32 \pm 1/33	۱۸- شرکت منظم در کلاس‌های مربوط به یک درس کسل کننده .
مطلوب	3/79 \pm 1/07	۱۹- ایجاد این تفکر در استاد، که شما به کلاس درس توجه دارید.
نسبتاً مطلوب	3/22 \pm 1/00	۲۰- فهمیدن بیشتر عقایدی که در کتابتان می‌خوانید.
نسبتاً مطلوب	3/45 \pm 1/05	۲۱- فهمیدن بیشتر مطالبی که در کلاس درس مطرح می‌شوند.
نسبتاً مطلوب	3/64 \pm 1/20	۲۲- انجام یک محاسبه ساده ریاضی .
مطلوب	3/93 \pm 1/13	۲۳- استفاده کردن از کامپیوتر.
نسبتاً مطلوب	3/19 \pm 1/16	۲۴- تسلط یافتن بر بیشتر مطالب مربوط به درس محاسباتی.
کمترمطلوب	2/26 \pm 1/20	۲۵- صحبت خصوصی با یک استاد به منظور آشنا شدن با او.
نسبتاً مطلوب	2/94 \pm 1/16	۲۶- ارتباط دادن مطالب مربوط به یک درس به مطالب دروس دیگر.
نسبتاً مطلوب	2/49 \pm 1/23	۲۷- به چالش کشیدن عقیده استاد در کلاس درس.
نسبتاً مطلوب	2/50 \pm 1/26	۲۸- استفاده مفید از کتابخانه .
نسبتاً مطلوب	3/25 \pm 1/05	۲۹- گرفتن نمره‌های خوب.
مطلوب	3/96 \pm 1/14	۳۰- مطالعه مداوم و با طمانینه به جای با شتاب یاد گرفتن .
نسبتاً مطلوب	3/13 \pm 1/04	۳۱- فهمیدن عبارات مشکل در کتاب درسی.
مطلوب	3/85 \pm 1/13	۳۲- تسلط یافتن بر مطالب مربوط به درسی که آن را دوست ندارید.
نسبتاً مطلوب	3/26 \pm 1/15	خود کارآمدی

شکل ۱: نمودار میانگین سوالات پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان

۳/۹۶ و انحراف معیار ۱/۲۰، و کمترین میانگین مربوط به سوال، شرکت در انتخابات انجمن دانشجویی با میانگین ۲/۰۴ و انحراف معیار ۱/۱۹ می‌باشد.

نتایج جدول ۲ و شکل ۱ نشان‌دهنده میانگین سوالات پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی است بطوری بیشترین میانگین مربوط به سوال، به طور منظم در کلاس حاضر شدن با میانگین

جدول ۳: تفاوت خودکارآمدی تحصیلی براساس متغیرهای جنسیت، مقطع، سن، ترم های تحصیلی

معناداری	میانگین رتبه ای	متغیر	
۰/۰۴۳	۱۷۸/۴۳	دختر	جنسیت
	۱۵۶/۹۹	پسر	
۰/۰۰۰	۱۵۸/۳۱	کارشناسی	مقطع
	۲۶۲/۸۰	کارشناسی ارشد	
	۲۱۱/۶۷	دکتری	
۰/۰۰۰	۱۶۱/۲۸	۱۹-۲۱	سن
	۱۵۷/۱۰	۲۲-۲۴	
	۱۴۴/۵۰	۲۵-۲۷	
	۲۶۸/۴۲	۲۸ به بالا	
۰/۱۴۹	۱۶۴/۸۵	۱-۲	ترم های تحصیلی
	۱۶۳/۹۹	۳-۴	
	۲۰۰/۳۷	۵-۶	
	۱۶۱/۸۱	۷-۸	
	۱۴۹/۱۹	۸ به بالا	

تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی کردستان و آزاد اسلامی سنندج بالاتر از حد متوسط و اصغری و همکاران [۳۰] در پژوهشی در بین دانشجویان دانشگاه خوارزمی نشان دادند که میانگین نمره خودکارآمدی دانشجویان مورد بررسی در مطالعه آنها نیز بالاتر از حد متوسط بوده است و یافته‌های پژوهش تمنائی فر و همکاران [۲۰] همخوانی دارد. نتایج یافته‌ها نشان داد که گویه‌های، یادداشت برداری سازمان‌یافته در هنگام سخنرانی دیگران، شرکت در بحث‌های کلاسی، پاسخ داد به سؤال در یک کلاس درس بزرگ، پاسخ داد به سؤال در یک کلاس درس کوچک، دادن آزمون‌های تستی (چند گزینه‌ای، صحیح/غلط یا جور کردنی)، نوشتن یک رساله یا تحقیق کوتاه با کیفیت بالا، با دقت گوش دادن به موضوعات مشکل در خلال سخنرانی، توضیح دادن یک مفهوم به دانشجویی دیگر، درخواست از استاد برای توضیح دادن مجدد مفهومی که آن را به درستی نفهمیده‌اید، گرفتن نمره‌های خوب در بیشتر کلاس‌ها، مطالعه به حدی که دقیقاً متوجه مطلب شوید، شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه (ورزشی، هنری)، شرکت منظم در کلاس‌های مربوط به یک درس کسل کننده، فهمیدن بیشتر عقایدی که در کتابتان می‌خوانید، فهمیدن بیشتر مطالبی که در کلاس درس مطرح می‌شوند، انجام یک محاسبه ساده ریاضی، تسلط یافتن بر بیشتر مطالب مربوط به درس

یافته‌های جدول شماره ۳، نشان داد که بین خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد. بطوری که میانگین خودکارآمدی دانشجویان دختر بیشتر از پسر است. همچنین بین خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان براساس مقطع تحصیلی تفاوت معناداری وجود دارد و بطوری که براساس یافته‌های پژوهش ابتدا دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و سپس دانشجویان دکتری و پس از آن دانشجویان کارشناسی خودکارآمدتر هستند. بین خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان با سن آنها تفاوت معناداری وجود دارد بطوری که دانشجویان در سنین بالاتر خودکارآمدتر هستند. اما بین خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان در ترم های مختلف تفاوت معناداری وجود ندارد.

بحث و نتیجه گیری

افکار و اعتقادات دانشجویان نقش مهمی در فرآیند یادگیری ایفا می‌کنند. خودکارآمدی به عنوان یک عنصر کلیدی از نظریه شناختی اجتماعی انگیزه و یادگیری دانشجویان را تحت تأثیر قرار می‌دهد [۲۸]. نتایج این پژوهش نشان داد که میانگین خودکارآمدی تحصیلی در میان دانشجویان دانشگاه علوم و فنون مازندران در سطح بالاتر از حد متوسط و در وضعیت نسبتاً مطلوب می‌باشد. نتایج این پژوهش با یافته‌های وهابی و همکاران [۲۹] که در پژوهشی نشان دادند نمره خودکارآمدی

دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف وجود دارد بطوری دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد خودکارآمدتر از دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی هستند. نتایج این پژوهش با یافته‌های صفاری و همکاران [۱] مبنی بر این که افراد دارای تجارب بیشتر که معمولاً در سطح تحصیلات تکمیلی به سر می‌برند، خودکارآمدی بیشتری را نسبت به سایرین گزارش نموده‌اند. و پژوهش میرزایی علویجه [۲۱] مبنی بر اینکه مقطع تحصیلی بالاتر، پیش‌بینی‌کننده‌های معناداری برای خودکارآمدی تحصیلی بالاتر است همسو است. یافته‌ها نشان داد که تفاوت معناداری بین خودکارآمدی دانشجویان در ترم‌های مختلف تحصیلی وجود ندارد. توصیه می‌شود که جهت ارتقای باورهای خودکارآمدی دانشجویان به خصوص دانشجویان پسر، اساتید مشاور با برگزاری کلاس‌های مناسب از جمله فن ارتباط، یادداشت برداری، افزایش تمرکز حواس و ایجاد فرصت‌هایی جهت ابراز توانایی خود مانند ارائه کنفرانس در کلاس‌ها کوچک و بزرگ و اداره کلاس به نحوی که دانشجویان نقش فعالی در آن داشته باشند اقدام نمایند. همچنین علاوه بر اساتید، دانشگاه نیز با ایجاد محیطی حمایت‌گرانه، توجه به کارهای جمعی، گروهی و تیمی بین دانشجویان، برگزاری منظم کارگاه‌های آموزشی، تورهای علمی و تفریحی اهتمام ورزند. از محدودیتهای تحقیق میتوان به محدود بودن جامعه آماری به دانشجویان دانشگاه علوم و فنون مازندران اشاره نمود همچنین دلیل نبود تحقیقات مشابه امکان مقایسه این پژوهش با پژوهشهای دیگر وجود ندارد. پیشنهاد می‌شود پژوهشگران متغیر خودکارآمدی و رابطه آن با پیشرفت تحصیلی در دروس مختلف و همچنین در سطوح مختلف تحصیلی مورد بررسی قرار دهند.

موازین اخلاقی

کلیه نویسندگان پژوهش حاضر متعهد می‌باشند که تمامی ملاحظات و استانداردهای اخلاقی را در اجرا و نگارش پژوهش رعایت نمایند. مقاله حاضر مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی می‌باشد و با کد مصوب ۱۶۲۶۸۹۳۲۵ در معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری به تصویب رسیده است.

تشکر و قدردانی

از تمامی افرادی که ما را در انجام این پژوهش همراهی نموده‌اند کمال تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

محاسباتی، ارتباط دادن مطالب مربوط به یک درس به مطالب دروس دیگر، به چالش کشیدن عقیده استاد در کلاس درس، استفاده مفید از کتابخانه، گرفتن نمره‌های خوب، فهمیدن عبارات مشکل در کتاب درسی، در میان دانشجویان دانشگاه علوم و فنون مازندران در وضعیت نسبتاً مطلوب بوده است. به نظر می‌رسد این آیت‌ها با انگیزه و تمرکز دانشجویان در مطالب درسی و رشته مرتبط است. جهت افزایش انگیزه در دانشجویان اساتید بایستی به نقاط قوت کار دانشجو توجه و نیز برای کمک به بهبود عملکرد آنها بازخورد صریح ارائه نمایند. به طور واضح و مشخص قواعد کلاس درس و انتظارات خود را ارائه و فعالیت‌های جالب، خلاق و مهیجی طراحی نمایند. در تکالیف و منابع درسی تنوع ایجاد و فضایی برای تعامل و ارتباط در قالب کارهای گروهی و یادگیری مشارکتی مهیا نمایند. انواع فعالیت‌های گروهی چه در کلاس درس و چه خارج از آن و حتی در محیط یادگیری از راه دور (آنلاین) طراحی نمایند. گویه‌های شرکت در انتخابات انجمن دانشجویی، صحبت خصوصی با یک استاد به منظور آشنا شدن با او، در میان دانشجویان دانشگاه علوم و فنون مازندران در وضعیت کمتر مطلوب بوده است و بقیه گویه‌ها در وضعیت مطلوب قرار دارد. با توجه به اینکه گویه‌ی شرکت در انتخابات انجمن دانشجویی در وضعیت نامطلوب قرار دارد و با عنایت به اینکه تفاوت معناداری بین شرکت دختران و پسران در انتخابات انجمن دانشجویی دانشجویان وجود دارد و دختران بیشتر از پسران در این انتخابات شرکت می‌کنند. همچنین گویه "صحبت خصوصی با یک استاد به منظور آشنا شدن با او" و نیز در وضعیت نامطلوب قرار دارد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین خودکارآمدی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد بطوری که میانگین خودکارآمدی دانشجویان دختر بیشتر از پسر است. نتایج این پژوهش با یافته‌های جمالی و همکاران [۲۷] همسو است و با یافته‌های قائدرحمتی و همکاران [۳۱] مبنی بر این که پسران نسبت به دختران دارای خودکارآمدی بالاتری هستند ناهمسو است. همچنین یافته‌ها نشان داد که تفاوت معناداری بین دانشجویان در سنین مختلف در گویه‌های خودکارآمدی وجود دارد بطوری دانشجویان در سنین بالاتر خودکارآمدی بیشتری را نسبت به سایرین گزارش نموده‌اند. این یافته با پژوهش صفاری و همکاران [۱]، دی آلونزو^۵ و همکاران [۳۲]، اورنز و رانسدل^۶ [۳۳] مبنی بر اینکه بین سن و خودکارآمدی رابطه مثبت وجود دارد. و پژوهش میرزایی علویجه [۲۱] مبنی بر اینکه سن بالاتر، پیش‌بینی‌کننده‌های معناداری برای خودکارآمدی تحصیلی بالاتر است همسو است. و نیز یافته‌ها نشان داد که تفاوت معناداری بین خودکارآمدی

the first year students of the second year of Noorabad secondary school. the third national conference of cognitive educational psychology. 2018. [Persian]

- [8] Khodapanah F, Tamnaifar M. The role of happiness and academic self-efficacy in relation to self-compassion and academic well-being. *Journal of Psychological Sciences*, 2022; 21 (118): 2067-2090 [Persian]
- [9] Naimi A, Ashofteh SMH, Talebi Ray. Examining the relationship between academic self-efficacy and the similarity of self-perception and critical thinking in students. *Culture of counseling and psychotherapy*, 2016; 7(26): 1-20 [Persian]
- [10] Bandura A. Toward a psychology of human agency: Pathways and reflections. *Perspectives on Psychological Science*. 2018; 13(2): 130–136.
- [11] Li L, GAO H, Xu Y. The mediating and buffering effect of academic self-efficacy on the relationship between smartphone addiction and academic procrastination. *Computers & Education*. 2020; 159. 104001.
- [12] Abood MH, Alharbi BH, Mhaidat F, Gazo AM. The Relationship between Personality Traits. Academic Self-Efficacy and Academic Adaptation among University Students in Jordan. *International Journal of Higher Education*. 2020; 9 (3): 120-128
- [13] Viskarami H, Mirdrikvand F, Ghareweisi S, Soleimani M. The relationship between academic self-efficacy and academic vitality: the mediating role of basic psychological needs. *Scientific Journal of education and evaluation (quarterly)*. 2018; 12 (47): 141-158 [Persian]
- [14] Shen CX. Does school-related Internet Information seeking improve academic self-efficacy? The moderating role of internet information seeking styles. *Computers in Human Behavior*. 2018; 86: 91-98.
- [15] Stubbs NS, Maynard DMB. Academic self-efficacy. school engagement and family functioning. among postsecondary

تعارض منافع

نویسندگان بدین وسیله تصریح می‌نمایند که در این پژوهش هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

واژه نامه

1. Bandura	۱. بندورا
2. Rahmawati, Wirza	۲. راخماواتی و ورز
3. Yada	۳. یادا
4. Jung	۴. جانگ
5. D'Alonzo	۵. دی آلونزو
6. Ornes, Ransdell	۶. اورنز و رانسدل

فهرست منابع

- [1] Safari M, Sanai Nasbah, Rashidi Jahan H, Portaghi, G, Pakpourhaji Agha A. happiness Self-efficacy and academic progress in students. *Development of Education in Medical Sciences*, 2013; 7(13): 22-29. [Persian]
- [2] Yadak SMA. The impact of the perceived self- efficacy on the academic adjustment among Qassim University Undergraduates. *Open Journal of Social Sciences*. 2017; 5: 157-174
- [3] Moll K, Göbel SM, Gooch D, Landerl K, Snowling MJ. Cognitive risk factors for specific learning disorder: processing speed. temporal processing. and working memory. *Journal of Learning Disabilities*. 2016; 49(3): 272-281.
- [4] Bandura A. Toward a psychology of human agency. *Perspectives on Psychological Science*. 2006; 1(2): 164-180
- [5] Fathi J, Derakhshan A. The effect of strategy-based instruction on writing self-efficacy and writing anxiety of Iranian EFL learners. *Language and Translation Studies*. 2018; 51(4): 139-161.
- [6] Shi Y, Peng C, Yang HH, MacLeod J. Examining interactive whiteboard-based instruction on the academic self-efficacy. academic press and achievement of college students. *Open Learning*. 2018; 33(2): 115-130.
- [7] Tagvai Yazdi M, Astana R. investigating the effect of teaching metacognitive strategies on the academic self-efficacy of

- efficacy. *Journal of Education Studies and Review*. 2022; 14 (1): 47-66. [Persian]
- [24] Kaviani GH, Alipour Birgani S, Shahni Yilaq M, Rajabi A. Testing and comparing the causal relationship model of personality traits with quality of life and academic performance with the mediation of academic self-efficacy and emotion regulation in students of Shahid Chamran University of Ahvaz. *Psychological Methods and Models*, 2018; 10(35): 88-99 [Persian]
- [25] Azfendak K, Azad Abdullapour M. The relationship between academic optimism and academic self-efficacy with academic engagement in students. *Journal of Sociology of Education*. 2017.
- [26] Sayadi M, Vahhabi A, Sayad S, Kashefi H, Vahhabi B. Investigating the relationship between family community and students' academic self-efficacy in Kurdistan University of Medical Sciences. *Quarterly Journal of Nursing, Midwifery and Paramedicine*, 2016; 3(1): 31-42 [Persian]
- [27] Jamali M, Nowrozi A, Tahmasabi R. Factors affecting academic self-efficacy and its relationship with academic success in students of Bushehr University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*, 2012; 13 (8): 641-629 [Persian]
- [28] Khaliq Khah A, Najafi H. Factors on students' self-efficacy. *Roish Psychology*, 7th year of March 2017, 2017; 12 (33). [Persian]
- [29] Wahhabi B, Wahhabi A, Sayad S, Sayadi M, Roshni D, Haji Sahneh S. Investigating the self-efficacy status of students of Kurdistan University of Medical Sciences and Azad Islamic University of Sandaj. *Quarterly Journal of nursing, midwifery and paramedicine*. 2016; 3 (1): 43-52 [Persian]
- [30] Asghari. F. Saadat. S. Atefi Karajvandani. S. Janalizadeh Kokaneh. S. The Relationship between Academic Self-students in the Caribbean. *Journal of Child and Family Studies*. 2017; 26(3): 792-799.
- [16] Ion IE, Lupu R, Nicolae E. Academic achievement and professional aspirations: between the impacts of family. self-efficacy and school counselling. *Journal of Family Studies*. 2022; 28(2): 587-610.
- [17] Rahmawati A, Wirza Y. Indonesian EFL teacher's self-efficacy and online classroom management during COVID-19 pandemic. *The Journal of English Literacy Education: The Teaching and Learning of English as a Foreign Language*. 2022; 9(1): 36-51.
- [18] Yada A, Björn PM, Savolainen P, Kytälä M, Aro M, Savolainen H. Preservice teachers' self-efficacy in implementing inclusive practices and resilience in Finland. *Teaching and Teacher Education*. 2021; 105: 103- 398.
- [19] Jung KR, Zhou AQ, Lee RM. Self-efficacy. self-discipline and academic performance: Testing a context-specific mediation model. *Learn Individ Differ*. 2017; 60: 33-39
- [20] Tamnaifar M, Arbabi Ghahrodi F. The relationship of self-regulation and self-efficacy with students' academic vitality: the role of mediators of academic resilience, *Journal of Educational Psychology Studies*. 2022. [Persian]
- [21] Mirzaei Alawijeh M, Hosseini SN, Mutlaq MA, Jalilian F. Academic self-efficacy and its relationship with academic fields in students of Kermanshah University of Medical Sciences. *Scientific Journal of researchers*, 2016; 16(2):28-34 [Persian]
- [22] Yekani M, Khan Mohammadi A, Abbasi Esfajir A. Modeling the political relationships of academic vitality on cognitive creativity with the mediating role of academic self-efficacy of Tehran Azad University students. *Innovation and creativity in humanities*. 2022. [Persian]
- [23] Yazdani F, Hossein Chari M, Jokar B, Sheikhul Islami R. University culture and lifelong orientation with academic self-

- [32] D'Alonzo. KT. Stevenson. JS. Davis. SE. Outcomes of a program to enhance exercise selfefficacy and improve fitness in Black and Hispanic college-age women. *Res Nurs Health*, 2004; 27(5):357-369.
- [33] Ornes LL. Ransdell LB. A Pilot Study Examining Exercise Self-Efficacy as a Mediator. 2010
- Efficacy and Psychological Well-Being, Family Cohesion, and Spiritual Health among Students of Kharazmi University. *Iranian Journal of Medical Education*. 2014; 14 (7):584-539. [Persian]
- [31] Quaid Rahmati M, Asadi M, Shir Alipour A. Comparison of male and female learners in meta-analysis of self-efficacy. *Scientific Journal of Education and Evaluation (Quarterly)*, 2012; 6(22): 87-97. [Persian]